

XXVIII. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

14. veljače 2023.

sedmi (VII.) razred

zaporka

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima **koji ispit rješavaju na računalu u PDF obliku**

1. Ispit se rješava 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazljivo i pravopisno točno ispuniti PDF listića sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta u PDF-u ispita.
7. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
8. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
9. Nakon završetka pisanja PDF ispita sa spremljenim odgovorima i PDF listića sa zaporkom kao priloge treba u istoj e-poruci poslati članu Povjerenstva na istu e-adresu s koje su zaprimljeni materijali.
10. Videopoziv s članom Povjerenstva koji je nadzirao rješavanje smije završiti tek nakon što je član Povjerenstva potvrdio primitak e-poruke s ispitom i s listićem sa zaporkom.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

„Moj hrvatski je lijep. Ronim u njega kao u more.
Istražujem ga.”

(književnica Sunčana Škrinjarić)

1. Dopuni tekst podacima o darovnici kralja Zvonimira na slici.
Pazi na gramatičku i pravopisnu točnost riječi kojima dopunjuješ rečenice.



Taj spomenik rane hrvatske pismenosti, nastao oko 1100. godine,

otkriven je u crkvi _____ u mjestu _____
(ime crkve) (ime mjesta)

na otoku _____ u _____ stoljeću.
(ime otoka) (redni broj pisan riječju)

Poznat je pod nazivom _____
(naziv spomenika)

U prvoj polovici dvadesetoga stoljeća dopremljen je u Zagreb i otad se čuva u

6	
---	--

(puni naziv ustanove)

6	
---	--

2. Dopuni tvrdnje.

a) Prva je hrvatska tiskana knjiga naslovljena _____.

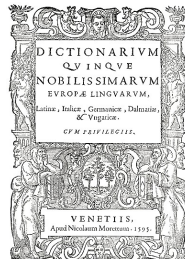
b) Iz bilješke na kraju hrvatskoga prvotiska doznajemo da je tiskanje završeno 22. veljače _____ godine.

2

Riješi zadatke 3. i 4. služeći se slikama i natuknicama.

3. Napiši na crte:

- ime i prezime autora djela na slikama
- godinu kada je djelo tiskano.

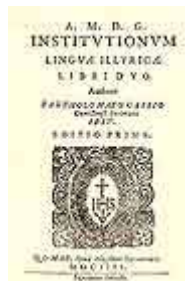


- Šibenik, rodni grad
- leksikograf
- izumitelj
- Memorijalni centar u mjestu Prvić Luka na otoku Prviću

2

4. Napiši na crte:

- ime i prezime autora prve hrvatske gramatike
- godinu kada je gramatika objavljena.



- Pažanin
- jezikoslovac
- prevoditelj *Biblije*
- Akademija ilirskoga jezika u Rimu

2

6

5. Zadatak ima dva dijela:

- imenuj narječje hrvatskoga jezika kojim su napisani stihovi
- odredi vrstu govora prema odrazu staroslavenskoga jata.

Preskočil je reko,
V hrptu se je svil
Bel ko čisto mleko
I velo od vil.

(Ivan Goran Kovačić)

2	
---	--

narječje: _____

govor: _____

6. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom vlastitih imena u zagradama poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova.

Ljetujući na (DUGI OTOK) _____, upoznao sam

vršnjake iz (KRALJEVINA DANSKA) _____.

Prijatelji (DANAC) _____ otkrili su mi da je zastava njihove

države vjerojatno najstarija na svijetu. Legenda kaže da potječe iz 1213. godine, kad

je kralj (VALDEMAR DRUGI) _____ uoči

bitke vidio bijeli križ iscrtan na tamnome nebu.

U zagrebačkome (DONJI GRAD) _____,

na (TRG NIKOLE ŠUBIĆA ZRINSKOG) _____

_____ vidjeli smo njihovu zastavu izvješenu

na zgradi danskoga veleposlanstva.

6	
---	--

8	
---	--

7. Preoblikuj u neupravni govor rečenice u razgovoru i napiši ih pazeći na gramatičku i pravopisnu točnost.

Pitali smo: „Učiteljice, što znači riječ *opat* uklesana na darovnici kralja Zvonimira?”

--

1	
---	--

„To je naziv za poglavara u nekim katoličkim samostanima”, objasnila nam je.

--

1	
---	--

8. Upiši na crte slovo č ili ć.

Nemogu__e je popisati sve pojmove koji u svakodnevnoj jezi__noj uporabi po__ivaju na određenome pravopisnom pravilu, zato su u pravopisu navedeni samo tipi__ni primjeri.

4	
---	--

9. Upiši na crte ije ili je.

Prije tri m____seca predstavljen je R____čnik velikoga i maloga početnog slova.

Njime će se služiti svi oni koji moraju r____šiti dvojbe o pisanju višer____čnih imena i naziva.

4	
---	--

10. Napiši na crte naglašeni slog u imenicama u razgovoru.

Da ti nacrtam smješka?

Više bi me razveselio tvoj smijeh.

4	
---	--

Osmjehivanje ili osmijeh?

14	
----	--

11. Napiši na crtu slovo ispred rečenice u kojoj je označena riječ točno naglašena.

- a) Lijepa naša **dòmovino!**
- b) Lijepa naša **domòvino!**
- c) Lijepa naša **dõmovino!**
- d) Lijepa naša **domóvino!**

1	
---	--

12. Odredi padež oblicima imenice *govor* u tekstu tako da na crte iznad označenih oblika napišeš padežnu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).

Obilježje mjesnih govora stanovnika otoka Visa od davnina je čakavski. Riječ je o govoru čakavskoga narječja u kojemu se kao posebnost prepoznaje zamjenjivanje glasa č glasom c, npr. *čovik* > *covik*. Budući da se danas sve generacije Višana u međusobnoj komunikaciji služe čakavskim govorom, vjerojatno je da će oni svoj zavičajni govor sačuvati kao nematerijalno kulturno dobro.

4	
---	--

13. Ispiši pridjeve iz rečenice i odredi im padež.

Akademik Petar Šimunović u svojoj knjizi *Hrvatska u prezimenima* ističe da prezimena nisu samo jezični spomenici nego svjedoče i o vezi s različitim narodima.

pridjev	padež

2	
---	--

7	
---	--

14. Napiši superlativ pridjeva iz rečenica.

a) U jezicima Europe često je prezime Kovač / Smith / Schmidt.

2

b) Velike riznice prezimena knjige su koje se čuvaju u crkvama.

15. Razvrstaj zamjenice iz teksta u tablicu.

Valja slijediti primjer književnice Sunčane Škrinjarić i istraživati toliko bogatstvo hrvatskoga jezika.

Postavite si pitanje: „Kojim putem krenuti?”

Krenite put Hrvatskoga zagorja, u Hum na Sutli i poslušajte govor njegovih stanovnika. Humski govor uvršten je zbog svoje posebnosti na listu zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara Republike Hrvatske. Humčani njime govore u obitelji i u međusobnoj komunikaciji.

6

osobna	povratna	posvojna	povratno-posvojna	pokazna	upitna

16. Ispiši glagolske imenice iz rečenice.

Prema UNESCO-ovoj *Konvenciji* (2003.) jezik je važan jer se njime s generacije na generaciju prenosi iskustvo, znanje, zajedničko sjećanje.

2

17. Napiši rečenicu tako da infinitiv glagola zamijeniš odgovarajućom glagolskom imenicom. Pazi na gramatičku točnost napisane rečenice.

Zanimljivo je i korisno učiti nove jezike.

1

11

18. Napiši na crtu vidski parnjak svršenoga glagola iz rečenice.

Krećeš li na putovanje u povijest jezika, ne znaš dokle ćeš dospjeti.

1	
---	--

19. Dopuni tekst glagolskim pridjevima trpnim izvedenim od glagola u zagrada. Pazi na gramatičku točnost rečenica.

Savska Opatovina, naselje (smjestiti) _____ uz Savu, nalazi se nedaleko od Zagreba. Opat prema kojemu je naselje dobilo ime živio je u samostanu koji je (sagraditi) _____ na savskome otoku.

2	
---	--

20. Dopuni rečenicu glagolskim pridjevom radnim izvedenim od glagola u zagrada. Pazi na gramatičku točnost rečenice.

Na Zvonimirovoj darovnici, (nastati) _____ oko 1100. godine, sačuvana je najstarija pisana potvrda riječi *opat* u hrvatskome jeziku.

1	
---	--

21. Dopuni tekst zadanim oblikom glagola u zagrada.

„Ako (željeti) _____ dobro poučavati učenike pripadnike nacionalne
(**prezent, 1. l. jd.**)
manjine, (razmišljati) _____ učiteljica, (morati) _____
(**perfekt, 3. l. jd., ž. r.**) (**kondicional l., 1. l. jd., ž. r.**)
naučiti barem osnove njihova materinskoga jezika.”

„(Učiti) _____ zajedno!” (predložiti) _____ ona
(**imperativ, 1. l. mn.**) (**aorist, 3. l. jd.**)
svojim učenicima.

5	
---	--

9	
---	--

22. Dopuni rečenicu glagolskim oblicima za izricanje buduće radnje. Pazi na gramatičku i pravopisnu točnost.

Tko (željeti) _____ naučiti više,

(futur II.)

(proširivati) _____ svoje znanje.

(futur I.)

2	
---	--

23. Ispiši priloge iz teksta.

Malo ljudi zna da u nekim našim krajevima krumpir zovu *zemljak*. Prijateljski upit „Gdje si, zemljače?” ondje može izazvati neočekivani odgovor: „Nisam ti ja krumpir!”

(prema: Nives Opačić, *Dvojac K. und K.*)

3	
---	--

24. Napiši na crtu slovo ispred pitanja koje započinje prilogom.

a) Čiji si?

b) Kakav si?

c) Odakle si?

d) Što si?

1	
---	--

6	
---	--

25. Zadatak ima dva dijela:

- ispiši predikate iz teksta u tablicu
- odredi vrstu predikata.

Ispod gustih obrva skrivale su se njegove tamne oči. Kovrčava mu kosa nije mogla biti crnja. Svojom pojavom počeo privlačiti pozornost prolaznika.

predikat	vrsta predikata

3	
---	--

26. Napiši rečenicu tako da glagol bude u perfektu. Pazi na gramatičku točnost napisane rečenice.

Dvoje prijatelja krene mu ususret.

--

1	
---	--

27. Razvrstaj objekte iz teksta u tablicu.

Cijele noći mislio sam na pustolovine. One me sigurno negdje čekaju. Ujutro odlučih krenuti na put. Podignuo sam sidro i mahnuo obali.

izravni objekt	neizravni objekt

4	
---	--

8	
---	--

Riješi zadatke 28. – 31. služeći se podacima iz teksta.

Škoj na pjat / Otok na tanjuru

Prije dvadesetak godina osnovana je *Issa**, učenička zadruga Osnovne škole Vis. Trajni je cilj njezina djelovanja poučavati i odgajati učenike da žive u suglasju sa zemljom i morem te da upoznaju, njeguju i čuvaju svoju zavičajnu baštinu.

Istražujući kulinarsku tradiciju svojega otoka, viški osnovnoškolci skupili su recepte i prema njima sami pripremali jednostavnija jela. Škola im je zato zamirisala pogačom sa slanim ribama, viškim kolačima, marmeladom od dunja... Uz poticaj svojih učitelja osmislili su, pripremili i objavili knjigu kuharskih recepata pod naslovom *Škoj na pjat / Otok na tanjuru*.

U *Uvodnoj riječi* knjige ravnateljica škole gđa Anela Borčić objasnila je zašto njihova kuharica ima dva naslova: „Razgovarali smo o tome da napisano prevedemo na strane jezike, ali od toga smo odustali zaključivši da imamo svoj dragi viški govor, koji malo tko razumije i koji svi polako zaboravljamo. Zbog njega smo prvo sve pisali onako kako govorimo kad razgovaramo međusobno, a zatim i na standardnome hrvatskom jeziku”.

U *Pogovoru* redatelj, publicist i pisac knjiga o kuhanju Radovan Maričić zaključuje: „Tako su ovi mali zadrugari postali veliki promicatelji svoje kulinarske baštine. U receptima ispisanima mjesnim govorom čuvaju i jezik zajednice, što je još jedno veliko postignuće knjige *Škoj na pjat*.”

(*Issa – antičko naselje na mjestu današnjega grada Visa

**koromač – ljekovita biljka čiji se mladi listovi, zreli ili suhi plod i korijen upotrebljavaju kao začin)

Hib



Hib, kruh od smokava, od davnina je bio hrana viških težaka kojom su vraćali snagu potrebnu za rad u polju, ali i omiljena slastica za svečane prigode, npr. za božićne blagdane.

Sastojci:

- sušene smokve
- sjeme koromača**
- rakija.

Priprema:

- samljeti osušene smokve
- dodati sjeme koromača i toliko rakije da se može umijesiti *hib*
- oblikovati okrugle hljepčice debljine oko 2 cm
- sušiti na suncu desetak dana.

Osušeni *hib* spremite u kutiju i posipati listovima lovora i ružmarinom da bi se sačuvao i ugodno zamirisao.

(prema: *Škoj na pjat*, 1. dil /
Otok na tanjuru, 1. dio)

Napiši na crtu slovo ispred točnoga odgovora u zadatcima 28. i 29.

28. Kako se zove zadruga viških osnovaca?

- a) Vis
- b) Škoj
- c) Otok
- d) Issa

1	
---	--

29. Što je *hib*?

- a) kolač od koromača
- b) kruščić od smokava
- c) marmelada od dunja
- d) pogača sa slanim ribama

1	
---	--

30. Rednim brojevima 1. – 4. označi slijed radnja u pripremanju *hiba*.

___ oblikovati

___ sušiti

___ dodati

___ samljeti

1	
---	--

31. Napiši (svojim riječima ili citirajući) dva podatka iz teksta kojima ćeš dokazati zadanu tvrdnju.

Zadrugari iz viške osnovne škole čuvaju zavičajnu baštinu.

2	
---	--

1. _____

2. _____

5	
---	--